

Ze slavnostního setkání při příležitosti Světového dne učitelů 5. října 2026 v Praze

Ctírad Vaník: Učitelé potřebují respekt, bezpečí a učit bez strachu

Ctírad Vaník

Na půdě Poslanecké sněmovny se v poslední době konaly dvě akce, které reagují na narůstající nátlak a agresivní chování vůči učitelům – a to jak ze strany žáků a části rodičů, tak i veřejnosti na sociálních sítích. První akcí byl seminář, nazvaný Učitel jako lovná zvěř.

Školské odbory na něm upozornily že dlouhá léta volají po větší právní ochraně učitelů od doby, kdy řešily první otřesný pracovní úraz – vraždu učitele rukou žáka. Experta školských odborů Ctírada Vaníka, který vystoupil v Poslanecké Sněmovně na kulatém stole **Rizikové chování žáků a možné legislativní změny**, vyzpovídal Týdeník ŠKOLSTVÍ.

• Byl jste dlouholetým ředitelem velké základní školy, čím si vysvětlujete stoupající agresivitu žáků?

Za téměř dvacet let ve funkci ředitele velké základní školy jsem měl možnost sledovat proměny v chování žáků, přístupu rodičů i postavení učitelů ve společnosti. Podle mého názoru rostoucí agresivita žáků není pouze problémem školství, ale je odrazem celé společnosti a změn v ní. Jasnou akceleraci dostal tento fenomén v období covidu. Významnou roli hraje oslabení společenských autorit, nedostatečné nastavování hranic v rodinné výchově a zejména vliv sociálních sítí. Některé děti ztrácejí schopnost zvládat frustraci, neúspěch nebo konfliktní situace.

Velkým problémem je, že část rodičů přestává být partnerem školy. Nehledají společná řešení, místo toho automaticky a nekriticky „bojují“ za svoje děti, často i když je situace jasná a přehledná.

Je třeba vzít do úvahy i fakt, že dnešní školy řeší mnohem širší spektrum výchovných, sociálních a psychických problémů, než na jaké byly původně personálně a odborně připraveny.

Škola nemůže převzít veškerou odpovědnost za výchovu dítěte. Ta musí být primárně zajištěna rodinou. Učitel musí mít právo vyžadovat dodržování pravidel a společnost mu k tomu musí vytvořit podmínky. Musí být zcela jednoznačně vymezena odpovědnost školy, žáků a jejich zákonných zástupců.

• Řešil jste za svou praxi velmi vážné kritické situace v chování žáků a s jakým výsledkem?

Za svoji praxi jsem řešil celou řadu incidentů. Nejběžnějšími případy byly šikana mezi žáky, vandalismus, kyberšikana, případně nevhodné chování k učitelům. Nikdy to nepřerostlo o otevřené napadení jakéhokoliv zaměstnance školy. Vždy se nám vyplatilo

Setkání v Lichtenštejnském paláci se zúčastnil předseda vlády A. Babiš, vystoupil i F. Dobšík

důsledné vyřešení každého případu, spravedlivé potrestání viníků a otevřená komunikace se zákonnými zástupci. K tomu je nutné mít dobře fungující školní poradenské pracoviště. Samozřejmě se našli i rodiče, kteří se školou nechtěli spolupracovat, pak jsme případ předali OSPOD nebo Policii ČR. Tím pro nás věc nekončila, vždy jsme chtěli vědět, k jakému závěru a řešením dotčené orgány došly a jak jej můžeme ve škole pro naši práci využít.

Má zkušenost říká, že prevence, včasné a důsledné řešení případných incidentů umožňuje celou řadu problémů vyřešit. Nicméně existují situace, kdy jsou současné pravomoci ředitele školy nedostatečné.

Platí, že pokud jedna část řetězce neplní své povinnosti a odpovědnost, má ředitel školy svázané ruce.

• Reálná situace ve školách už ukazuje na naléhavost legislativního řešení, které bude reagovat na rizikové chování žáků a ochrání učitele, zpřísní postihy za jejich napadení. Máte konkrétní představu jaké?

Jsem přesvědčen, že nastal čas posílit právní ochranu pedagogických pracovníků a současně dát ředitelům škol účinnější nástroje k zajištění bezpečného prostředí. Nejde mi o plošné zpřísnění trestů ani o kriminalizaci žáků či jejich zákonných zástupců.

Je třeba jasně stanovit postupy řešení závažných forem agrese vůči pedagogickým pracovníkům. Dále bych posílil pravomoci ředitelů škol při bezprostředním ohrožení bezpečnosti školy, musí existovat právně jednoznačný a rychlý mechanismus, který umožní oddělit agresivního žáka od kolektivu, zajistit mu odpovídající dohled a odbornou pomoc a zároveň ochránit ostatní žáky a zaměstnance. To vše při zachování práva dítěte na vzdělávání. Za velmi důležité považuji důslednější vymezení odpovědnosti zákonných zástupců a jejich povinnosti spolupracovat při řešení každého závažného rizikového chování.

Stejně důležitá je otázka zvýšené trestněprávní ochrany pedagogických pracovníků při vážných útocích souvisejících s výkonem jejich povolání...

KAŠ

Celý článek je na webu školských odborů [zde](#):

Ke studiu profesního MBA zaměřeného na řízení škol se připojuje stále více aktivních ředitelů

Čeští ředitelé a ředitelky stále častěji zasedají „do lavic“ a po vzoru zahraničních univerzit si doplňují profesní manažerské vzdělávání. Cíl je jasný: aby děti nechodily jen do „staré budovy“, ale do školy, která má vizi, srdce a dokáže zvládnout nadcházející velkou revizi vzdělávání.

Ruku na srdce, kdy jste naposledy přemýšleli o tom, kdo skutečně stojí v čele školy, kam každé ráno vyprovázíte své děti či vnoučata? Dnešní ředitel musí být tak trochu „superčlověk“. Musí rozumět financím, motivovat

vyhořívající učitele, uklidňovat nespokojené rodiče, řešit náročné opravy a zároveň sledovat nejnovější technologické trendy včetně umělé inteligence.

Role ředitele byla dlouho vnímána především jako administrativní funkce. Současná škola však funguje jako komplexní organizace, která pracuje s lidmi, rozpočtem, digitálními nástroji i celou místní komunitou. Přesto většina ředitelů dosud neměla možnost systematicky se připravit na manažerské řízení školy.

„Ředitel už nemůže být jen nejzkušenější učitel. Škola je dnes organizace se zaměstnanci, procesy, financemi, rodiči, komunitou a obrovským společenským dopadem. Pokud se má škola posouvat vpřed, její lídr musí rozumět strategii, motivaci lidí, komunikaci i datům,“ říká **Ján Machaj**, ředitel neziskové organizace EDULAB.

• Dynamická doba vyžaduje nové kompetence

Odborníci se shodují, že potřeba průběžného vzdělávání pedagogů i vedení škol je zásadní. Zatímco v minulosti bylo školní prostředí relativně stabilní, současný svět se mění nebyvalým tempem. Technologický rozvoj a proměny trhu práce přinášejí nové výzvy...

RED

Celý článek je na webu školských odborů [zde](#):

LEPŠÍ PODMÍNKY PRO PRÁCI METODIKŮ PREVENCE

Zleva: František Dobšík, předseda školských odborů, Markéta Seidlová, místopředsedkyně školských odborů, Ctirad Vaník, Jaroslav Vídeňský

Důležitým aspektem naší činnosti je zlepšování pracovních podmínek ve školství. V polovině měsíce října se vedení školských odborů setkalo s **Mgr. Jaroslavem Vídeňským**, zkušeným pedagogem, lektorem a odborníkem na oblast prevence rizikového chování ve školním prostředí. Hlavním tématem jednání byla spolupráce s cílem prosadit systémové podmínky pro práci metodiků prevence. Tato činnost vyžaduje významnou systémovou podporu. Jako první krok vidíme snížení rozsahu PPČ metodiků prevence tak, aby měli dostatek času na řešení náročných situací ve školách i k posílení účinné prevence...

Projekt Svět práce schválen a startuje

Projekt ČMKOS Svět práce úspěšně prošel recenzním řízením Národního pedagogického institutu a může být zařazen do oficiálního katalogu otevřených vzdělávacích zdrojů.

Po absolvování recenzního řízení se materiály zařazují mezi zdroje, které jsou oficiálně doporučené pro výuku. Nejpozději v listopadu budou publikovány na oficiálních stránkách [www.RVP.cz](#). Projekt Svět práce s výukovými materiály je zveřejněn na webových stránkách ČMKOS a ČMOS PŠ. Je zásadní, abychom spolu o práci mluvili. Abychom věděli, co znamenala práce před třemi tisíci lety a co bude znamenat minimálně za tři roky. Ulice plné sítí 5G již nepřipomínají města z 18. století. Digitální nástroje nebo automatizace mohou práci zásadně zjednodušit, nebo nás o ni i připravit...

Projekt Svět práce naleznete na webových stránkách [zde](#):

Svět práce

